

Zrozumienie kontroli wewnętrznej w okresie pandemii COVID-19

PANA przypomina, że zgodnie z KSB 315 par. 12-24 biegły rewident rozpoczynając badanie uzyskuje zrozumienie kontroli wewnętrznej mającej znaczenie dla badania. W związku z tym kontynuując przybliżanie treści dotyczących audytu w okresie pandemii COVID-19, PANA zachęca do zapoznania się z artykułem opublikowanym 13 kwietnia 2020 r. w Journal of Accountancy i zaprezentowanym na stronach IFAC (zachęcamy do zapoznania się z pełną treścią: *Tips for auditing with changed controls during the pandemic* https://www.journalofaccountancy.com/news/2020/apr/auditing-with-changed-controls-during-coronavirus-pandemic.html?utm_source=mnl:cpald&utm_medium=email&utm_campaign=14Apr2020)

Artykuł wskazuje na trudności związane z poprawnym rozpoznaniem kontroli ze względu na istotne zmiany zachodzące w ciągu badanego roku. Autorzy swoje rozważania dzielą na kolejne kroki, systematyzując podejście do zrozumienia kontroli wewnętrznej badanej jednostki w okresie COVID-19:

1. Analiza zmienionego środowiska

W trakcie 2020 roku w jednym podmiocie mogą działać różne kontrole wewnętrzne, w zależności od okresu. Mogą się one istotnie od siebie różnić. Należy rozważyć, w jaki sposób podmiot przetwarzał transakcje i jakie kontrole były stosowane w różnych okresach badanego roku.

PANA wskazuje, że w niektórych przypadkach (na przykład w okresie przestojów czy też wstrzymania działalności) może się okazać, że niektóre kontrole, które do tej pory były nieistotne, staną się kluczowe dla danego typu działalności. PANA proponuje rozpoznanie kontroli odrębnie dla poszczególnych okresów zmiany kontroli. PANA wskazuje, że zmian w kontroli wewnętrznej mogło być więcej niż jedna, bo mogły być na przykład spowodowane chorobą lub nieobecnością kluczowych osób, bądź też okresami kwarantanny lub lockdown.

2. Ocena środowiska kontrolnego

Podczas okresu COVID-19 cennych wskazówek do oceny środowiska kontroli dostarczają komunikaty dotyczące zmian w procedurach, a wskazujące na sposób poradzenia sobie przez podmiot badany ze zmienionym środowiskiem. Ważne jest zwrócenie uwagi na to, w jaki sposób zarząd, dyrektorzy, kontrolerzy czy też główny księgowy komunikowali się z zespołami, informując o zmianach w środowisku kontroli. Pomoże to zrozumieć na ile organizacja była w stanie przygotować się do nowych warunków.

3. Ocena zaprojektowania i wdrożenia kontroli

O ile ze sposobem zaprojektowania kontroli można zapoznać się w sposób zdalny (poprzez przegląd dokumentacji oraz rozmowy z poszczególnymi osobami przy użyciu wideokonferencji), o tyle ocena wdrożenia kontroli jest znacznie utrudniona.

PANA zwraca uwagę na to, że sposób oceny wdrożenia kontroli powinien być zaprojektowany w odniesieniu do konkretnego podmiotu badanego i jego sposobu funkcjonowania.

4. Przeprowadzenie testów poprawności funkcjonowania kontroli

Testy są powszechnie używanym narzędziem do określania, że kontrola została zaimplementowana. Testy zazwyczaj polegają na spojrzeniu na oryginalny lub źródłowy dokument, w którym wykonanie lub wykonanie kontroli jest dowodem na coś, co można zobaczyć.

W okresie COVID-19 ze względu na to, że biegły rewident zapoznaje się głównie z wersjami elektronicznymi dokumentów, konieczne jest zachowanie zawodowego sceptycyzmu w podejściu do sprawdzania takich dokumentów. Środowisko elektroniczne stawia bowiem przez biegłymi nowe wyzwania i ryzyka, na które do tej pory nie byli narażeni w tak znacznym stopniu.

PANA pragnie zwrócić uwagę również na opracowanie wskazane przez IFAC - *Reacting to Covid-19 in Internal Control over Financial Reporting*, o którym więcej możecie Państwo przeczytać w artykule *Planowanie badania ryzyka oszustwa w okresie pandemii COVID-19* na stronie Agencji https://pana.gov.pl/media/rvrip4jk/ryzyko_oszustw_tytu%C5%82.pdf

PANA zachęca do zapoznania się z pełną treścią powyższych opracowań oraz przypomina, że zgodnie z KSB 315 biegły rewident musi uzyskać zrozumienie kontroli wewnętrznej, mającej znaczenie dla badania.